

Po stopách Chetitů, Bedřicha Hrozného, ale i moderních vědců

Samoobslužný pracovní list pro děti od 12 let

Vítej na výstavě **Nástroje paměti**, která představuje mj. historii vzniku písma se zvláštním zaměřením na písmo klínové a úsilí o jeho rozluštění. Připravili jsme pro tebe pracovní list, který tvoji návštěvu zpestří několika úkoly. Řešení úkolů označených obrázkem lupy nalezneš ve výstavě, u úkolů označených obrázkem knihy se zamysli a použij, co ses naučil/a ve škole, požádej o pomoc rodiče nebo vyhledej informace v knihách či na internetu.

Klínopis a písmo

1. Poslední teorie počítají s nezávislým vznikem písma ve čtyřech oblastech – v **Číně**, ve **Střední Americe**, v **Egyptě** a v **Mezopotámii**. Zjisti, kdy zde písma vznikla, a vyznač dobu jejich vzniku na časovou osu.

2. Zajímá tě luštění starých jazyků a písem? Víš, že i ty máš ve svém životě šanci něco rozluštit? Přiřaď jména a příjmení osobností k jazykům a písmům, které rozluštily. Tím pospojuješ jednotlivá písmena za jmény ve správném pořadí a z výsledné tajenky zjistíš, které z uvedených písem zůstává dodnes nerozluštěno.

1. Jean-François	LI	Ventris	PÍS	Chetitština	TY
2. Michael	NÍ	Hrozný	KRÉ	Lineární písmo B	MO
3. Bedřich	A Z	Champollion	NE	Egyptské hieroglyfy	ÁR

Tajenka:

3. A) Rozeznáš starověké jazyky a písma? Poznej a označ, které z nápisů na obrázcích jsou psány klínopisem. Dáme ti nápovědu: Na obrázcích níže najdeš tři nápisy v akkadštině, chetitštině a staroperštině zapsané klínopisem, starořečtinu zapsanou abecedou, hebrejštinu psanou hebrejským písmem, klasickou egyptštinu zapsanou hieratickým písmem a etruštinu zapsanou etruským písmem.

Š I C K E R G H Š U Š A C I R N P D

Chammu-rabiho zákoník hliněná tabulka Bísutúnský nápis ostrakon Kumránské svitky papyrus Westcar model jater z Piacenzy

klínopis

.....

B) Poznatky o starověkých jazycích vědci čerpají mimo jiné z množství originálních textů, které se dodnes zachovaly na památkách různého druhu. Spoj rovnou linkou podle pravítka jednotlivé modré body u fotografií památek, na kterých jsou starověké nápisy, se správným názvem daného artefaktu, a vyjde ti chetitský název pro pivo. Pokud si nevíš rady, můžeš jednotlivé písemné památky vyhledat na internetu a zjistit, jak vypadají.

Tajenka:

4. Chammu-rabi byl významný babylónský panovník, který vytvořil jednu z nejstarších sbírek zákonů. Tyto zákony nechal vytesat na stělu, které dnes říkáme Chammu-rabiho zákoník. Jeho fotografii můžeš vidět výše v tomto pracovním listě. Spoj správně věty z Chammu-rabiho zákoníku.

<i>Jestliže stavitel postavil někomu dům a neudělal své dílo pevně a zeď spadne,</i>	<i>uříznou mu jeho ruku.</i>
<i>Jestliže právoplatný občan vyrazil oko příslušníku plnoprávných občanů,</i>	<i>tento stavitel pevně vystaví tuto zeď ze svých vlastních prostředků</i>
<i>Jestliže dítě udeřilo svého otce,</i>	<i>bude ten, kdo ho obvinil, usmrcen.</i>
<i>Jestliže někdo někoho obvinil a uvrhl naň podezření z vraždy, avšak neusvědčil jej,</i>	<i>vyrvou mu oko.</i>

5. A) Co na takové tabulky mohli Chetitě nebo Asyřané zaznamenávat? Prohlédni si vystavené hliněné tabulky a z popisků zjisti, o jaké texty se jedná.

.....

B) Když dnes chceme odeslat dopis, zalepíme ho do papírové obálky. Jak dříve lidé v případě hliněných tabulek zabránili tomu, aby si někdo nepověřený mohl text na tabulce přečíst?

.....

C) Přečti si následující znění nalezených tabulek a odpověz na otázky.

S čím se mohlo obchodovat?

Byli lidé před tisíci let počestní?

Jsou smlouvy a úroky výmyslem moderní doby?

Smlouva o půjčce

10 šekelů stříbra, úrok (ve výši) 12 šekelů na 1 minu má být zaplacen. Od Dadaji a Sín-uselliho to přijal Sín-bél-ilí. V měsíci simánu (květen–červen) stříbro zaplatí.

Svědkové: Adad-šemi (a) Anum-pí-Sín. Měsíc addaru (únor–březen). Rok, v němž Chammu-rabi dobyl zemi Emutbal = datovací formule pro 31. rok Chammu-rabiho vlády.

Staroasyrský dopis o pašování zboží

Syn Varájův poslal své pašované zboží Púšu-kénovi. Jeho pašované zboží však bylo zabaveno. Palác zatkl Púšu-kéna a vsadil jej do žaláře. Strážci jsou silní! Královna napsala do Luchusaddie, Churramy, Šalachšuy i do své země (zprávu) o pašování. Byly rozmístěny hlídky. Prosíme tě, (raději) nic nepašuj! Až přijdeš do Timilkie, nech své železo, které jsi měl převézt, ve vhodném (dosl. dobrém) domě v Timilkii a nech (tam) jednoho ze svých služebníků, kterému důvěřuješ. A ty přijď sem, abychom se tu poradili. A jestli tě bude někdo přesvědčovat, aby vydělal (třeba) jen jediný šekel stříbra, a řekne: „Dej mi cín nebo látky, abych je propašoval! Já to dovedu!“, nedávej mu (nic)! Přiskřípnou ti tam prsty! (Doslova: Ruka ti tam bude vložena do ruky).

Nováková, N. – Pecha, L. – Furat, R. 1998: Dějiny Mezopotámie. Praha, Karolinum.
(Strany 92 a 81)

D) Vyber si dva libovolné roky z předchozích padesáti let a zkus pro ně vymyslet příhodnou datovací formuli tak, jako to dělali v Mezopotámii.

.....

.....

.....

6. Víš, že i ve starověké Mezopotámii bylo možné mít svoje vlastní razítko s podpisem? Nazývalo se pečetní váleček a sloužilo k označování klínopisných tabulek, cihel, oděvů nebo dveří. Často na něm nalezneme obrázek božstev, zvířat, rostlin nebo geometrických tvarů. Prohlédni si, jak válečky vypadaly, a navrhní svůj vlastní. Můžeš si z něj následně vyrobit záložku.

7. **Bedřich Hrozný**
Bedřich Hrozný byl český asyriolog a chetitolog, který proslul nejen u nás, ale i ve světě především rozluštěním chetitštiny. Za svůj život nasbíral mnoho zajímavých zkušeností a zážitků. Zamysli se, jak by mohla vypadat facebooková zeď Bedřicha Hrozného. Ve výstavě zjisti, co vše prožil, a chybějící informace doplň.

Bedřich Hrozný 1939

Nové zaměstnání na jako

To se mi líbí Okomentovat

Bedřich Hrozný Cítí se

Tak jsem právě rozluštil chetitštinu! Brzy to vydám v knize Die Sprache der Hethiter!

To se mi líbí Okomentovat

Napište komentář

Bedřich Hrozný 1901

Dokončení studia na

1897–1901

To se mi líbí Okomentovat

Bedřich Hrozný Cítí se 1925

s J. Petrašem

To se mi líbí Okomentovat

Napište komentář

Bedřich Hrozný Cestuje do 1925

Akorát jsem na cestě na archeologický výzkum, kde budeme zkoumat staroasyrskou obchodní kolonii Káneš. Držte palce, ať najdeme nějaké klenopisné tabulky!

Turkey
Country/region

J. Petraš a dalších 49 lidí bylo zde

Uložit

To se mi líbí Okomentovat

Technologie včera, dnes a zítra

- Q** 1. A. Prohlédni si, jak v dnešní době vypadá fotografická dokumentace archeologických nálezů. Najdi ve výstavě dobové fotografie nálezů učiněných před sto lety. Čím se liší?

- B. Porozhlédni se ve výstavě a všimni si, jak se archeologická věda vyvíjela, hlavně co se týče využívání dostupných technologií. Jak si myslíš, že bude vypadat za dalších 100 let?

- Q** 2. Už jsi na konci výstavy. Dostaň se spleťtými chodbami muzea k východu. Odpověz na otázky, správné odpovědi tě zavedou k cíli.

A) Na výstavách se běžně může fotit s bleskem, vystaveným předmětům ostré světlo nevadí.

B) Ve výstavních prostorách bývá chladněji a teplota musí být neustále měřena, jelikož výrazně ovlivňuje proces chátření předmětu.

C) Důležité je chránit exponáty před rozbitím nebo krádeží, proto jsou uloženy v bezpečnostních vitrínách.

D) Vitríny však nebývají prachotěsné, trocha prachu předmětům nevadí. Jednou za týden výstavu projde uklízečka a opráší je.

E) Pokud je vitrina občas orosená, ničemu to neškodí. Například kovy by podlehly korozi až za velmi dlouhou dobu.

F) V muzeích si musíme dávat pozor na nejrůznější škůdce, jako jsou například myši nebo moli, kteří mohou předměty nenávratně poničit.

